

[Landbrugsministeren.]

kendt i Forordningen af 5. Marts 1845, §§ 5—9, netop Bestemmelser gaaende ud paa, hvorledes man foretager en saadan Ekspropriation, og dér har man heller ikke nogen Appellinstans, som man kan gaa til angaaende disse Forhold.

Det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal var ogsaa imod Bestemmelsen i § 12 om Etableringslaan, idet han hævdede, at efter denne Bestemmelse gik man i Virkeligheden med til at laane Brugeren hele det Beløb, som var nødvendigt til Oprettelsen af et saadant Brug — Jord, Bygninger, Besætning og det hele —, naar de kunde laane 2000 Kr. som Etableringslaan. Det vidner om, at det ærede Medlem ikke har megen Forstand paa Husmandsbrug, hvis han vil mene, at 2000 Kr. er tilstrækkeligt til at skaffe sig Besætning, Inventar o. s. v. Hvis man paa et saadant Brug skal have nogenlunde tidssvarende Besætning, Maskiner, Redskaber o. s. v., vil jeg hævde, at man skal op paa et Beløb, der ligger omkring 5000—6000 Kr., og selv om en saadan Mand faar et Etableringslaan paa op imod et Par Tusind Kroner — det var jo Maksimum —, vil der alligevel udkræves ca. 3000—4000 Kr., som han skal have opsparet. Det ærede Medlem sagde, at det kan de jo sagtens opspare, eller ogsaa kan de skaffe sig Kredit paa anden Maade. Hvordan de skal opspare et Beløb paa 5000—6000 Kr. — og det ærede Medlem vil jo ikke en Gang være med til at give de 2000 Kr. —, ved jeg ikke — saa tror jeg alligevel, der skal være større Sparsommelighed til Stede hos de Mennesker, end der er hos nogen af de ærede Medlemmer herinde, ogsaa det ærede Medlem og mig. Jeg tror, at den Anvisning paa at laane hos andre hjælper i alt Fald ikke Husmændene, det bliver ikke billigere og bedre for dem at laane hos andre, tværtimod. Jeg ved meget vel, at dette er sket mange Gange tidligere; og det har ogsaa haft sine gode Sider, det skal jeg indrømme; men jeg vil ogsaa hævde, at som Forholdene har udviklet sig i de senere Aar med nedadgaaende Konjunkturer, mange Sammenbrud, store Kautionsforpligtelser, som har rendt baade den ene og den anden over Ende, er mange Landmænd nu meget mere forsigtige med den Slags Udlaan, Kaution og lignende end tidligere, saa jeg vil paastaa, at Ungdommen er langt vanskeligere stillet med Hensyn til privat Kredit nu, end den var for ti Aar siden, da et saadant Lovforslag blev vedtaget første Gang.

Angaaende det andet Lovforslag, om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje, som omhandler det andet store Spørgs-

maal, offentligt Fæste, kan jeg vel nok sige, at det fik en lige saa haard Bedømmelse af Ordføreren for de samlede konservative Partier, det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal, som Lovforslaget angaaende Ekspropriationsbestemmelsen. Jeg vilde meget gerne have imødegaaet det ærede Medlems Opfattelse ret udførligt, men jeg tror vanskeligt, jeg kan gøre det bedre, end Venstremanden Vilhelm Lassen gjorde i sin Tid, og jeg vil derfor anbefale det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal at studere Vilhelm Lassen, saa vil han i alt Fald se mange gode Motiveringer for offentligt Fæste i Modsætning til privat Ejendomsret. Og jeg behøver ikke en Gang at gaa saa langt tilbage, jeg behøver bare at gaa tilbage til 1919, da hele Venstre stemte for det, som nu det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal kalder offentligt Fæste; hele Venstre stemte for Indførelse af den Brugsform, som det ærede Medlem kalder offentligt Fæste, og det ærede Medlem maa altsaa den Gang have haft en anden Opfattelse, end han har nu, og som han hævder, at hele Venstre ogsaa nu har med ham.

Det ærede Medlem hævder, at der i Lovforslaget ingen Ret er for Fæsterne, at de er fuldkommen retsløse. Hvis det er rigtigt — hvad jeg vil hævde det ikke er —, er det en haard Dom, det ærede Medlem her udtaler overfor sit eget Partis Optræden i 1919. Jeg ser jo ikke saa ganske faa ærede Medlemmer i denne Sal, som har været med til at stemme for noget, om hvilket det ærede Medlem siger, at det gør Fæsterne fuldkommen retsløse. Jeg kan ikke se, at de er retsløse. Jeg tror, de sidder mindst lige saa betrygget paa deres Ejendomme, deres Bedrifter, naar de passer deres Ting, kan svare deres Afgifter, som vi andre, som andre Landmand, som maa svare Rente til Sparekasser, Kreditforeninger og andre Pengeinstitutioner. Men hvis der er for lidt Sikkerhed for Fæsterne, er der ikke det mindste i Vejen for, at det ærede Medlem kan komme med Ændringsforslag, som byder større Sikkerhed. Der er ingen indenfor denne Sal, heller ikke de Radikale og Socialdemokraterne, som har det mindste imod, at man yder dem den mest nødvendige Sikkerhed, en Sikkerhed, som svarer til andre Landmænds, naar det ellers er rimeligt. Derfor, ønsker man Forbedringer angaaende det Punkt, er jeg ogsaa villig til Forhandling om dette Spørgsmaal.

Det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal kritiserede endvidere § 19. Jeg skal blot sige om det ligesom om det førnævnte Punkt, at det er en Kritik, som ikke mindst